

Cultuur met Kansen

Beleidsnota Kunst en Cultuur 2020
Gemeente Castricum

Catch Fish van CAKtwo (Berend Wijers, Fred Boon, Marina Pronk)

Inhoud

Vooraf	3
1. Aanleiding	4
2. De uitgangspunten	5
2.1 Landelijk beleid	5
2.2 Regionaal beleid	6
2.3 Lokaal	6
3. Cultuur met Kansen 2020	9
3.1 Missie	9
3.2 Visie	9
3.3 Doelstellingen	9
3.4 Strategie	11
4. Twee programmalijnen	12
4.1. Programmalijn 1: Cultuur voor iedereen	12
4.2. Programmalijn 2: Gemeente Castricum op de kaart	14
5. Subsidies	16
5.1 Huidige situatie	17
5.2 Gewenste situatie	17
6. Uitvoeringsagenda	19

Vooraf

Vooropgesteld dit. Cultuurbeleid dat niet ter discussie staat suggereert dat een samenleving klaar is. Zoals een gebouw dat af is waarna er niet meer over hoeft te worden gepraat. Een misverstand. Cultuur is wat wij met elkaar voorstellen, produceren en doorvertellen. Steeds opnieuw, onder telkens weer andere omstandigheden. Lang niet altijd is daar een gebouw bij nodig. Een ruw stuk duin kan ook passend zijn. Een dijk. Een bos.

Cultuur beweegt mee met de veranderende wereld om ons heen. Daar van tijd tot tijd bij stilstaan is nodig om te kunnen reflecteren. Veranderingen roepen immers vaak vragen op. Veranderingen geven ook kansen. Zo is dan ook de titel van deze Cultuurnota gekozen: 'Cultuur met Kansen'.

Met de opening in 2015 van het Huis van Hilde, twee jaar later gevolgd door theater Koningsduyn in cultureel centrum Geesterhage, heeft Castricum er in korte tijd twee cultuurgebouwen bij gekregen. Ze staan voor de opgave zich te onderscheiden en hun betekenis te onderstrepen. Soms lukt dat. Maar er is nog een wereld te winnen. Deze Cultuurnota wil de aanzet geven dat de gebouwen hun centrumfunctie gaan innemen voor educatie, experiment en vermaak, voor ontmoeting, debat en confrontatie.

Kunst wordt door iedereen anders beleefd. Of kunst is voorbehouden aan de elite of niet is allang niet meer de discussie. Kunst is er, onlosmakelijk en overal. We vinden er wat van. Een belangrijk deel van ons sociale leven is verbonden met kunst. Dat begint al met talentontwikkeling op school en bibliotheek, en gaat door via verenigingen, theater- en museumbezoek, met een routeplanner die ons tot op hoge leeftijd keuzes biedt van (rolstoel)dans tot (zondag)schilderkunst.

'Cultuur met Kansen' wil accent geven aan de verschillende uitingen van cultuur die ons bindt. En deze waarderen. Met enerzijds cultuur waarvan de sociaal maatschappelijke betekenis voorop staat, en anderzijds uitingen die initiatiefnemers uitdaagt uitdrukking te geven aan het profiel en de geschiedenis van onze gemeente.

Aan u de kans.

Ron de Haan

Wethouder Kunst en Cultuur

1. Aanleiding

De aanleiding om deze nota te schrijven is het raadsprogramma 2018-2022 en de behoefte aan vernieuwing van de beleidsnota uit 2012. In dit raadsprogramma geeft uw raad opdracht aan het college om het kunst- en cultuurbeleid te actualiseren, waarbij cultuur ook vertaald wordt naar andere beleidsvelden, zoals erfgoed/archeologie, monumenten, recreatie en toerisme, economie, evenementen, participatie en eenzaamheid. Actualisatie is ook nodig om verdere uitwerking te geven aan de Strategienota Publieke Bekostiging voor cultuur. De vernieuwing in deze nota richt zich met name op een sterkere verbinding van cultuur met toerisme en recreatie, waarbij cultuur professioneler wordt ingezet om meer bezoekers te trekken naar de gemeente. Ook het Cultuurplatform heeft het belang benadrukt van een nieuwe cultuurnota met daarbij het verzoek om te komen tot een duidelijke positionering en meer geld voor cultuur. Geadviseerd is om duidelijke keuzes te maken en een heldere missie en visie op het cultuurbeleid te formuleren.

Begripsbepaling en afbakening kunst en cultuur

Cultuur is een breed begrip met alles wat de mens tot ontwikkeling heeft gebracht binnen een samenleving. Bij cultuur horen zaken als taal, kennis, tradities, ambachten, kunst, wetenschap, godsdienst, filosofie, architectuur en geschiedenis. Dat is heel breed. Wanneer wij in deze beleidsnota het begrip cultuur gebruiken, doelen we op de terreinen kunst en erfgoed. Bij kunst moet men denken aan muziek, literatuur, dans, theater, architectuur en beeldende kunst (zoals schilderkunst, tekenkunst, beeldhouwkunst, grafiek, fotografie); erfgoed omvat de cultuurhistorie en richt zich op de streekgeschiedenis, de monumenten, de archeologie en de geschiedenis van de ontwikkeling van het landschap.

Hoe is deze nota tot stand gekomen?

Deze beleidsnota is ontstaan in overleg met het Cultuurplatform en in samenspraak met culturele organisaties in de kernen Akersloot, Castricum, De Woude en Limmen op netwerkbijeenkomsten. In de bijlage treft u de adviezen aan van het Cultuurplatform, die samen met de Adviesraad Sociaal Domein een advies heeft uitgebracht en daarnaast de verslagen van de netwerkbijeenkomsten. Hieruit blijkt draagvlak voor de voorgenomen keuzes en heeft geleid tot aanpassing en uitbreiding van de beleidsnota.

2. De uitgangspunten

De gemeente laat zich inspireren door landelijke, regionale en lokale trends en ontwikkelingen. Deze worden hieronder beschreven en vormen uitgangspunt voor de keuzes die in deze cultuurnota worden gemaakt.

2.1 Landelijk beleid

Het ministerie van Onderwijs en Wetenschap heeft in 2018 de brief *Cultuur in een open samenleving* gepubliceerd. Voor het kabinet heeft Cultuur een eigen intrinsieke waarde. Cultuur heeft daarnaast betekenis voor de toekomst van ons land, voor het debat over identiteit en de zoektocht naar wat ons allen bindt. Het kabinet vindt het belangrijk dat we de kennis over de gedeelde geschiedenis vergroten en investeert met extra middelen in erfgoed. Daarnaast wil het kabinet beter aansluiten bij de samenwerking tussen het culturele veld en de verschillende overheden. Het kabinet wil de culturele profilering van de stedelijke regio's stimuleren.

Uitgangspunten voor het kabinetsbeleid zijn:

1. Creatieve en kunstzinnige talenten krijgen kansen en mogelijkheden om zich artistiek te ontplooien;
2. Iedereen heeft, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, inkomen en woonplaats, toegang tot cultuur;
3. Er is een pluriform aanbod van cultuur, waarin het bestaande wordt gekoesterd en het nieuwe wordt omarmd;
4. Er is een veilige haven voor cultuur om te kunnen reflecteren op de samenleving en haar burgers, waar ook kritiek kan worden geleverd.

Deze uitgangspunten dienen te gelden voor alle overheden.

Het kabinet wil de inzet voor cultuurparticipatie door de jeugd en cultuureducatie voortzetten en maakt hiervoor extra middelen vrij. Er komt per 2021 een vervolg op het huidige programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit'. Het nieuwe programma zal inspelen op de curriculum herziening voor het onderwijs per 2021, met geactualiseerde onderwijsdoelen. Kunst en cultuur wordt dan één van de leergebieden in het curriculum. Er zal ingezet worden op het bereiken van alle leeftijden. In het (nieuwe) cultuuronderwijs gaat het om kansengelijkheid en integraal cultuuronderwijs. Vanaf 2021 stelt het Rijk extra geld beschikbaar voor onder andere filmonderwijs, museumbezoek door scholieren, muziekonderwijs en leesbevordering. Er wordt niet langer voorrang gegeven aan bepaalde kunst disciplines. Er is de laatste jaren veel aandacht geweest voor muziekonderwijs met de Muziekimpuls. Het tijdelijke programma Meer muziek in de klas eindigt eind 2020. Binnen het nieuwe programma Cultuur met Kwaliteit en het nieuwe onderwijs curriculum zullen er uitstekende mogelijkheden zijn hierop voort te bouwen. Er zal binnen het programma Cultuur met Kwaliteit meer ruimte komen voor het voortgezet onderwijs en de aansluiting tussen binnen- en buitenschoolse activiteiten. Gemeenten zullen in de nieuwe periode het zelfde bedrag ontvangen als de G9 (€ 0,79 per leerling).

Daarnaast zet het kabinet in op meer ruimte voor vernieuwing en talentontwikkeling in de beeldende kunst en de podiumkunsten. Het kabinet wil ook de arbeidsmarktpositie van kunstenaars versterken.

Voor vernieuwing van de subsidies voor de culturele infrastructuur wil het kabinet meer aansluiten bij vraag en aanbod op lokaal en regionaal niveau, zodat er een betere afstemming komt tussen de investeringen in de culturele sector van de centrale en decentrale overheden.

Landelijk is het jaar 2020 uitgeroepen tot themajaar '75 jaar vrijheid'. Het jaar 2021 staat in het teken van 'Ode aan het Nederlandse landschap'. Met dit themajaar probeert men natuur en cultuur met elkaar te verbinden. Er wordt achterhaald hoe kunstenaars van vroeger en nu geïnspireerd werden door het Nederlandse landschap. Dit gebeurt door onder andere land-art, (openlucht)tentoonstellingen, culturele landschapsprojecten en kunstroutes.

2.2 Regionaal beleid

In het coalitieakkoord van de Provincie Noord-Holland wordt ingezet op cultureel erfgoed met daarbij vooral aandacht voor (onderwater)archeologie, de Stelling van Amsterdam en rijksmonumenten. Daarnaast wil de provincie de inzet voor cultuureducatie voortzetten en de bijdrage aan Probiblio verhogen voor de vernieuwing van de bibliotheek.

Binnen de regio Noord-Holland Noord worden krachten gebundeld met 17 gemeenten in de destiniemarketing *Holland boven Amsterdam*. Hiermee worden toeristen buiten de regio, zowel nationaal als internationaal, verleid om onze regio te bezoeken. Hier sluit de lokale campagne van gemeente Castricum, Voor Liefhebbers, op aan.

Binnen de regio Noord-Holland Noord wordt gewerkt aan een gezamenlijk cultureel profiel. Centraal staan hierbij staan de thema's landschap, gemeenschapszin en cultuurhistorie. Dit wordt gedaan met steun van de provincie Noord-Holland en in het kader van het rijksbeleid, die met haar investeringen in de culturele infrastructuur meer wil aansluiten bij de regionale prioriteiten.

Binnen de BUCH wordt gekeken hoe we elkaar kunnen versterken door gezamenlijk te profileren op cultuurhistorie en landschap, waarbij wordt gekeken hoe we gezamenlijke evenementen kunnen ontwikkelen. Het themajaar 'Ode aan het Nederlandse Landschap' van 2021 is hierbij een interessant uitgangspunt voor samenwerking op BUCH-niveau. Ook de gedeelde wens om evenementen buiten het hoogseizoen te organiseren bindt ons hierbij.

Regionale samenwerking vindt ook plaats met het Oer-IJ initiatief. Dit richt zich op het Oer-IJ gebied en dat is het gebied waarin ook IJmond en Zaanstreek liggen en ook de Recreatieschappen RAUM en Spaarnwoude. Het oude Oer-IJ vormt de logische schakel/structuur die bovengenoemde gebieden met elkaar verbindt en ook een drager biedt voor de gemeenten die het RAUM vormen.

2.3 Lokaal

Lokaal is deze cultuurnota geïnspireerd op verschillende beleidsstukken:

[Castricum op weg naar 2030 Structuurvisie Buiten Gewoon Castricum](#)

De structuurvisie van december 2014 geeft aan waar we willen staan in 2030 en formuleert hierbij 3 speerpunten:

1. *Open landschap*

Binnen het speerpunt open landschap hebben we aangegeven dat we ons cultureel erfgoed nog beter zichtbaar willen maken. Daarbij willen wij ondersteuning bieden aan de initiatiefgroep Oer-IJ.

2. *Stabiel inwonertal*

Het doel is een stabiel inwonertal met voorzieningen op maat: in stenen en activiteiten, toegespitst op de werkelijke behoefte aan welzijns-, onderwijs- en culturele voorzieningen van onze inwoners.

3. *Recreatie en toerisme*

Recreatie en toerisme is een belangrijke pijler van de lokale economie. We willen in 2030 bereikt hebben dat we zijn uitgroeid tot een bloeiende toeristische gemeente, die in en buiten het hoogseizoen een aantrekkelijk aanbod heeft voor bezoekers. Onze bestaande kwaliteiten, waaronder de cultuurhistorische waarden, zijn beter zichtbaar en daarmee is de belevingswaarde vergroot. Bezoekers van het Huis van Hilde bezoeken ook het dorpscentrum en Castricum wordt door toeristen en dagjesmensen ervaren als een aantrekkelijke verblijfplaats.

Raadsprogramma 2018-2022

In het raadsprogramma is op het gebied van voorzieningen en economie de ambitie om een actieve, gevarieerde gemeente te zijn met goede voorzieningen, zodat inwoners en ondernemers zich maximaal kunnen ontplooiën. Voorzieningen dragen bij aan een goed woon- en werkklimaat. Dit wordt versterkt door kansen te bieden aan lokale ondernemers en ruimte te bieden aan Kunst en Cultuur, waarbij cultuur ook vertaald wordt naar andere beleidsvelden, zoals erfgoed/archeologie, monumenten, recreatie/toerisme, economie, evenementen, participatie en eenzaamheid. Het college krijgt opdracht om het kunst- en cultuurbeleid te actualiseren.

Op het gebied van recreatie en toerisme is de ambitie geformuleerd om een bezoekersvriendelijke gemeente te worden, die inzet op 'slow' recreatie. Onze gemeente is gelegen in een prachtige omgeving tussen zee en meer. Al het moois willen wij graag delen met bezoekers en toeristen. Wij kiezen daarbij voor focus op een duurzaam recreatief toeristisch aanbod, dat meer ruimte biedt voor dag-, water- en verblijfsrecreatie. Het college wordt daarbij opgedragen 'slow' recreatie te bevorderen door het behouden en versterken van unieke landschappelijke kenmerken, cultuur en historische waarden en daarnaast om het bezoek van toeristen buiten het hoogseizoen te stimuleren.

Op het gebied van zorg en sociaal domein is de ambitie in het raadsprogramma om onze inwoners te stimuleren actief mee te doen en zelfredzaamheid te bevorderen in de samenleving. De komende jaren wordt daarbij meer gefocust op het bestrijden van eenzaamheid in samenwerking met betrokken organisaties.

Strategienota Recreatie en Toerisme 2017-2020

Op basis van de missie op recreatie en toerisme van de structuurvisie heeft de gemeente voor het toerisme en recreatiebeleid de visie vastgesteld dat ontwikkelingen zich richten op behoud van cultuurhistorische waarden, natuurlijke omgeving en inrichting, omdat deze de aantrekkelijkheid en belevingswaarde bepalen:

1. ontwikkelingen moeten aansluiten bij de identiteit van de gemeente en haar dorpskernen;
2. promotie sluit aan bij regio-overstijgende campagnes (Holland Boven Amsterdam);
3. we streven naar het verlengen van het toeristische seizoen, waarbij evenementen worden aangeboden in het voor- en naseizoen;
4. we formuleren beleid in samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen.

Hierbij wordt een verbinding tussen Recreatie & Toerisme en Cultuur als een belangrijke nieuwe stap gezien. Deze twee terreinen versterken elkaar. Door interessante culturele attracties en evenementen komen er meer toeristen naar Castricum. Ook voor inwoners is recreatie en cultuur nauw met elkaar verbonden.

Integraal beleidskader sociaal domein

In het Integraal beleidskader sociaal domein BUCH is de volgende missie geformuleerd:

We zetten in op een samenleving waarin het welzijn van onze inwoners centraal staat en waarin inwoners zich bij elkaar betrokken voelen. Daar waar nodig faciliteert de gemeente dat inwoners ondersteuning vinden, zodat zij zoveel mogelijk zelfredzaam worden of blijven en eigen regie kunnen voeren over hun leven.

In dit beleidskader worden vijf uitgangspunten voor het sociaal domein geformuleerd:

1. Zelfredzaamheid en eigen regie
2. Preventie en vroegsignalering
3. Integraal werken en maatwerk
4. Ruimte aan maatschappelijke initiatieven
5. Experimenteren

Strategienota Programma Publieke Bekostiging (2017)

Het Programma Publieke Bekostiging door uw raad vastgesteld in november 2017 is een uitwerking van speerpunt 2 van de Structuurvisie, namelijk stabiel inwonertal met voorzieningen op maat en activiteiten toegespitst op de werkelijke behoefte aan welzijns-, onderwijs- en culturele voorzieningen. Het programma biedt een integrale visie tussen de beleidsterreinen sport, welzijn, cultuur en onderwijs. Het programma richt zich op optimalisering van het maatschappelijk rendement. Publieke Bekostiging draagt hierbij aan drie programmaliijnen: Basisvoorzieningen voor iedereen (accommoderen), Samen redzaam en zelfwerkzaam (stimuleren) en Meedoen en ondersteunen (faciliteren). Daarnaast wordt aangesloten bij het Integraal beleidskader sociaal domein met de volgende speerpunten”

1. Stimuleren van gezondheid (bewegen, sport en ontmoeting)
2. Eenzaamheidsbestrijding
3. Creëren en stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid, participeren en samen zelfredzaam zijn
4. Talentontwikkeling (zowel sportief als vanuit een perspectief van professionals, vrijwilligers- en bestuurskader)
5. Bestrijden van overlast en bevorderen van sociale cohesie

3. Cultuur met Kansen 2020

3.1 Missie

Castricum wil een aantrekkelijke gemeente zijn en blijven met een stabiel inwoneraantal door in te zetten op behoud van de landschappelijke elementen, het vertellen van de cultuurhistorie, het bieden van culturele voorzieningen op maat en het versterken van de lokale economie door het stimuleren van recreatie en toerisme. Uitgangspunt hierbij is het welzijn van de inwoners, die betrokken zijn bij elkaar, waarbij de gemeente faciliteert waar nodig en gericht is op zelfredzaamheid van haar inwoners.

3.2 Visie

De culturele voorzieningen en activiteiten maken de gemeente Castricum een aantrekkelijke plek om te wonen en te recreëren, ze versterken de sociale samenhang binnen en tussen de kernen Akersloot, Bakkum, Castricum, De Woude en Limmen en daarnaast stimuleren zij de economie. Kunst en cultuur dragen bij aan de missie om een aantrekkelijke gemeente te zijn voor inwoners en toeristen.

3.3 Doelstellingen

De gemeente zet in op een actieve culturele sector in Castricum met de volgende doelstellingen: het versterken van het woonklimaat, het verhogen van economisch rendement en het versterken van maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid.

3.3.1. Versterken woonklimaat gemeente Castricum

De aantrekkelijkheid van een gemeente om er te wonen en te werken wordt naast de ligging ook door het voorzieningenniveau bepaald. Uit onderzoek uit 2009 blijkt dat steden die een gunstige ligging ten opzichte van werk en natuur combineren met een gevarieerd aanbod aan stedelijke voorzieningen de grootste aantrekkingskracht hebben op huishoudens. Dit zijn steden met veel historie, cultuur, horeca en andere woonattracties. Die locatie gebonden attracties hebben mensen graag in de buurt van hun huis, zodat ze er spontaan van kunnen genieten. Aantrekkelijke steden doen het economisch ook beter, want inwoners besteden meer in de lokale economie. Een gemeente kan de attractiewaarde beïnvloeden door te investeren in de kwaliteit van de woonvoorraad, een veilige woonomgeving en in culturele voorzieningen. Het culturele aanbod moet kleinschalig, continu beschikbaar en gericht zijn op de plaatselijke bevolking zijn om de aandacht te trekken. Ook de Atlas voor gemeenten 2018 geeft aan dat het culturele aanbod na bereikbaarheid, de belangrijkste factor in de woonaantrekkelijkheid van een gemeente. Hierbij gaat het om de aanwezigheid van culturele voorzieningen als een podium en het aanbod voor cultuureducatie. Hierna komen factoren als veiligheid, woonvoorraad en nabijheid van natuurgebieden.

3.3.2. Maatschappelijk rendement

Culturele activiteiten spelen ook een rol in het maatschappelijk domein. Zij kunnen als middel worden ingezet om maatschappelijke doelen te realiseren. Het *Integraal beleidskader sociaal domein* is gericht op het versterken van de betrokkenheid van burgers bij elkaar en ondersteuning vanuit de gemeente waar nodig. Inwoners moeten zoveel mogelijk in staat worden gesteld om te meedoen met de maatschappij om zo hun sociale netwerk op te bouwen voor onderlinge ondersteuning. Speerpunten hierbij zijn preventie en versterken van de sociale cohesie. Het Programma Publieke Bekostiging werkt deze maatschappelijke doelstellingen verder uit met de speerpunten stimuleren van gezondheid,

eenzaamheidsbestrijding, creëren en stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid, participeren en samen zelfredzaam zijn, talentontwikkeling en bestrijden van overlast en bevorderen van sociale cohesie.

Ondersteuning voor kwetsbare inwoners in het kader van preventie

Voor inwoners, die kwetsbaar zijn, kan cultuur een middel zijn om weer mee te doen. Te denken valt aan de inzet van muziek in het jongerenwerk, waardoor jongeren van de straat afkomen en in de jongerencentra actief worden. Dit helpt ook om overlast te verminderen. Ouderen met dementie blijken door zang en muziek weer toegang te krijgen tot hun oude herinneringen, waardoor hun welzijn versterkt wordt. Ook zet ze dat over de drempel om weer met anderen in contact te komen. Voor inwoners, die eenzaam zijn, kan deelname aan culturele activiteiten een eerste stap zijn om weer deel te nemen en nieuwe contacten te leggen. Zo fungeert de bibliotheek vaak als ontmoetingsplaats, waar men een krant kan lezen, een kopje koffie kan drinken en een praatje kan maken. In het Actieprogramma Eén tegen eenzaamheid Castricum 2020-2024 wordt in het bijzonder aandacht besteed aan vier groepen inwoners om hun sociale netwerk te versterken: jongeren, ouderen en personen met een psychosociale problematiek en Nieuwe Nederlanders. Daarbij worden ook de culturele organisaties uitgenodigd om na te denken over activiteiten die mensen weer of meer met elkaar verbinden.

De bibliotheek draagt ook bij het terugdringen van laaggeletterdheid. De bibliotheek is namelijk onderdeel van het Taalhuis en actief bij het ondersteunen van laaggeletterden en inburgeraars bij het leren lezen en schrijven. De bibliotheek helpt ouderen om hun weg te vinden in de digitale wereld en werkt daarbij samen met de Belastingdienst.

Versterken sociale cohesie

Meedoen aan de maatschappij kan ook door actief te zijn bij een culturele vereniging door samen te musiceren of als vrijwilliger actief te zijn. Inzet als vrijwilliger geeft veel inwoners een zinvolle invulling van hun leven. Juist bij culturele verenigingen als de historische verenigingen en muziekverenigingen zijn veel inwoners actief als vrijwilliger. Daarnaast dragen historische verenigingen bij aan het besef van sociale verbondenheid door het delen van een gezamenlijke geschiedenis. Dit versterkt de sociale cohesie in de kernen.

Talentontwikkeling

De culturele basisvoorzieningen bibliotheek en Toonbeeld dragen in combinatie met cultuureducatie bij aan de talentontwikkeling van kinderen. Dit gebeurt door taal- en leesbevordering, waarbij de bibliotheek intensief samenwerkt met scholen en kinderdagverblijven. Er worden leesconsulenten ingezet en les gegeven over mediawijsheid. Taal- en leesbevordering draagt bij aan het behalen van een startkwalificatie. Dit is belangrijk voor meedoen in de samenleving.

Daarnaast draagt ook Toonbeeld met haar muzieklessen, tekenlessen en theaterlessen bij aan de talentontwikkeling van kinderen, maar ook volwassenen. Ook muziekverenigingen dragen bij aan talentontwikkeling met hun muzieklessen en biedt soms de basis voor talenten die later op conservatoria zich verder ontwikkelen.

De bibliotheek organiseert lezingen, workshops en presentaties in samenwerking met lokale partners om inwoners te informeren en hun kennisniveau te verbeteren en te ontwikkelen.

3.3.3. Verhogen economisch rendement

Kunst en cultuur versterken de economie, met name de horeca en de detailhandel profiteren hiervan. Kunstzinnige en cultuurhistorische evenementen trekken verblijfstoeristen en dagrecreanten naar de gemeente. Een voorbeeld hiervan is de Kunst10daagse in Bergen, die ieder jaar 40.000 bezoekers trekt en een economische spin-off heeft van meer dan € 1 miljoen door bestedingen in de horeca en de winkels. Dit pleit voor een verdere integrale benadering van het toerisme- en recreatiebeleid en het cultuurbeleid.

3.4 Strategie

De gemeente heeft binnen kunst en cultuur meestal een faciliterende en ondersteunende rol, maar is soms ook aanjager. De culturele sector is grotendeels autonoom en organiseert zelf haar activiteiten. Het culturaanbod wordt veelal vanuit de markt en de bevolking gefinancierd. De financiële rol van de gemeente is aanvullend hierop, wanneer activiteiten niet volledig vanuit de markt gefinancierd kunnen worden en wel bijdragen aan onze doelstellingen, zoals bijvoorbeeld de bereikbaarheid van cultuur voor kinderen uit alle inkomensgroepen. De gemeente stimuleert het cultureel ondernemerschap door goede verbindingen te leggen tussen de verenigingen en instellingen en in nauw contact te blijven met het veld, o.a. via het Cultuurplatform. De gemeente pakt de rol van aanjager om Castricum cultureel nog sterker op de kaart te zetten via professionele kunstprojecten en de ontwikkeling van een aantrekkelijk regionaal cultuurprofiel.

Voor het bereiken van de doelstellingen wordt ingezet op twee programmalijnen; 'Cultuur voor iedereen' en 'Gemeente Castricum op de kaart'. Het eerste programma zet vooral in op de maatschappelijke doelen en de voorzieningen. Het tweede programma is gericht op het versterken van toerisme en recreatie en de aantrekkelijkheid van de gemeente.

Huis van Hilde

4. Twee programmalijnen

4.1. Programmalijn 1: Cultuur voor iedereen

Deze programmalijn zet in op een zo breed mogelijke participatie van alle inwoners op het gebied van kunst en cultuur gericht op het bereiken van de maatschappelijke doelen versterken sociale cohesie, preventie en talentontwikkeling. De helft van Nederland houden zich in de vrije tijd bezig met allerlei vormen van kunst en cultuur. We lezen boeken, bezoeken bioscoop, theater- en concertzalen, jongeren bezoeken festivals. Kinderen volgen muziek- of danslessen op (muziek)school, (groot) ouders zingen in een koor, zijn actief als amateur-archeoloog, acteur of werken mee als vrijwilliger bij een culturele vereniging.

De intrinsieke betekenis van kunst en cultuur is hoog. Voor kinderen zijn culturele activiteiten belangrijk voor de brede en persoonlijke ontplooiing. Zij ontwikkelen er creatieve competenties mee die van belang zijn in hun verdere leven. Cultuureducatie is daarom speerpunt in het landelijk en provinciaal cultuurbeleid. Steeds meer scholen nemen kunst en cultuur structureel op in hun curriculum. Voor jongeren is dit vormend voor hun persoonlijkheid. Voor volwassenen leiden culturele activiteiten tot verbetering van vaardigheden en tot ontmoeting en ontspanning. Inwoners genieten ervan omdat het hun leven betekenis geeft en zij bouwen er sociale contacten mee op waarmee eenzaamheid wordt bestreden.

Wat willen we bereiken?

- Geesterhage is het bruisend hart van de gemeente Castricum op het gebied van cultureel-maatschappelijke projecten, amateurkunst en cultuureducatie. Naast Geesterhage zijn er culturele podia in Akersloot, Limmen en De Woude, die hun eigen lokale activiteiten hebben. De gemeente moedigt goede uitwisseling en afstemming tussen de kernen aan. Gemeentebrede activiteiten worden zoveel mogelijk in Geesterhage georganiseerd;
- De bibliotheek nieuwe stijl staat in het licht van verdere digitalisering en doelgroepenbeleid, met raakvlakken naar onderwijs, dyslexie, laaggelettertheid en inburgering naast gangbare functies als leren lezen en leren, ontmoeting en discussie, informatie en kennismaking met kunst en cultuur;
- In de Gemeente Castricum is ten minste één professioneel centrum voor cultuureducatie;
- Op iedere basisschool wordt cultuureducatie aangeboden;
- Er is aandacht voor de ontwikkeling van cultureel talent bij onze jeugd tot en met 18 jaar;
- Culturele verenigingen zijn voor alle kinderen financieel bereikbaar;
- Culturele organisaties bereiken meer inwoners die eenzaam zijn of op een andere manier kwetsbaar zijn;
- Er is meer ontmoeting en verbinding tussen inwoners doordat zij zich als vrijwilliger inzetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Er worden subsidieregelingen binnen de programmalijn 'Cultuur voor iedereen' opgesteld;
- In overleg met de bibliotheek onderzoeken we hoe vernieuwing verder kan worden vormgegeven;
- De gemeente zet in 2021 het programma Cultuureducatie met Kwaliteit voort in co-financiering met het rijk in overleg met de betrokken organisaties;
- Toonbeeld is de aangewezen organisatie voor talentontwikkeling, en regievoerder voor de combinatiefunctieregeling en de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit;

- Initiatieven die leiden tot actieve cultuurparticipatie van jongeren, die op straat hangen, worden ondersteund;
- Amateurkunstactiviteiten voor en door inwoners in Theater Koningsduyn worden ondersteund;
- Samenwerking tussen Stichting Welzijn Castricum, Bibliotheek en Toonbeeld wordt onderzocht voor experimenten met culturele activiteiten gericht op het versterken van de sociale netwerken voor de doelgroepen jongeren, ouderen, inwoners met een psycho-sociale problematiek in het kader van het Actieprogramma Eén tegen eenzaamheid Castricum 2020-2024;
- Meer communicatie over het Jeugdfonds Sport en Cultuur en samenwerking met scholen om meer intermediairs te krijgen en meer deelname van kinderen uit gezinnen die rondkomen tot 120% van het bijstandsniveau;
- Opstellen van een Actieprogramma inzet cultuur op het gebied van talentontwikkeling en preventie

Wat kost dat?

Deze programmalijs bouwen voort op het bestaande beleid en vergt geen uitbreiding van het bestaande subsidiebudgetten. Wel wordt binnen de nieuwe subsidieregelingen meer de verbinding gemaakt met de maatschappelijke doelstellingen van de gemeente, waarbij wordt aangesloten bij de speerpunten van de Nota Programma Publieke Bekostiging.

Achtergrondinformatie

Kengetallen bibliotheek (verwacht voor 2020)

Aantal vestigingen	3
Openstelling	86 uur
Bezoekers	145.000

Aantal leden

Jeugd tot 18 jaar	4.700	Inclusief de leerlingen die via het project Bibliotheek op school de bibliotheek bezoeken. Dit betreft 3 scholen met 950 leerlingen.
18-65 jaar	2.150	Er wordt uitgegaan van een daling met 5% van de leden boven de 18 jaar.
65 jaar en ouder	1.670	
Instellingen	15	
Totaal leden	8.535	
Uitleningen	210.000	Er wordt uitgegaan van een stijging gezien de resultaten 2019

Digitale bibliotheek

Uitleningen e-books	45.000	
Accounts e-books	7.500	
Bezoekers website	275.000	
Volgers sociale media	4.450	Facebook, Twitter, Instagram (vooral lokale Facebookpagina's worden steeds belangrijker als informatiebron)
Activiteitenagenda	22.000	De online activiteitenagenda wordt steeds vaker geraadpleegd. Er wordt uitgegaan met een stijging van 10%

Kengetallen Toonbeeld (2019)

Activiteiten	Aantal deelnemers
Muzieklessen	351
Lessen beeldende kunst	226
28 workshops/cursussen (14 beeldend, 14 muziek)	14 scholen, waarvan 3 buiten de gemeente
Cultuuravontuur 7 voorstellingen, 8 lezingen	scholen
Combinatiefuncties op 11 basisscholen CAL (muziek, beeldend, drama, film, fotografie, dans)	1579 leerlingen

4.2. Programmalijn 2: Gemeente Castricum op de kaart

Deze programmalijn zet in op de aanjaagfunctie van de gemeente gericht op ambitie om het aantal bezoekers en toeristen aan de gemeente Castricum te laten groeien. Hierbij dient te worden aangesloten bij de sterke punten van de gemeente. Dat zijn het strand, de duinen, de zee en het meer, maar ook de cultuurhistorie, waarbij het Huis van Hilde een ijzersterke troef is naast de vele monumenten, de sterke historische verenigingen in de kernen en de stichting Oer-IJ. De combinatie van landschap, cultuurhistorie en kunst maakt de gemeente aantrekkelijk voor steeds meer bezoekers. Dit wordt bereikt door het aanbieden van professionele en innovatieve culturele evenementen, die ook buiten de regio de aandacht trekken van potentieel publiek. Hierbij wordt vooral gericht op de 'slow' recreatie; ofwel de toerist die langer verblijft, meer besteedt en (ook) buiten het hoogseizoen de gemeente Castricum wil bezoeken. Daarnaast versterkt deze programmalijn het woonklimaat met een interessant cultureel aanbod voor de eigen inwoners.

De gemeente Castricum heeft een inspirerende landelijke omgeving aan zee en meer, en toch op slechts 20 minuten van Amsterdam een interessante propositie voor kunstenaars en kunstuitingen. Er zijn echter nog maar weinig kunstenaars die de gemeente Castricum als uitvalsbasis of vestigingsplaats kiezen. Met een levendig cultureel profiel, een uitnodigend klimaat naar kunstenaars die initiatief willen tonen wordt de Gemeente Castricum aantrekkelijker. Hiermee zet Castricum zichzelf op de kaart en trekken we toeristen. We bieden mogelijkheden om werk te maken en te tonen.

Wat willen we bereiken?

- Gemeente Castricum heeft een positief profiel voor in cultuur geïnteresseerde toeristen;
- Er is een duidelijke en aantrekkelijke culturele agenda voor zowel bewoners als toeristen, online en offline;
- Er is meer 'slow' recreatie en toerisme, ook buiten het hoogseizoen;
- Er zijn meer professionele culturele evenementen met een uitstraling tot buiten de regio;
- Behoud, bewustwording en beleefbaarheid van cultuurhistorische aspecten staan centraal;
- Castricum is een aantrekkelijke broed- en vestigingsplaats voor (jonge) professionele kunstenaars.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Nadrukkelijke aandacht voor de culturele agenda www.voorliefhebbers.nl binnen de miniwebsite van Holland Boven Amsterdam. Onder meer bereikbaar met een enkele muisklik via de website van de gemeente;

- Het Platform Recreatie & Toerisme staat open voor en is uitgebreid met vertegenwoordigers uit de cultuursector en heet voortaan Platform Recreatie, Toerisme en Cultuur. In de Ontwikkelagenda worden culturele evenementen met een bovenregionale uitstraling opgenomen en is de culturele agenda gekoppeld aan de Voor Liefhebberscampagne;
- Initiatieven die cultuurhistorie zichtbaar en beleefbaar maken worden gestimuleerd, zoals van Stichting Oer-IJ, Huis van Hilde en de Kunstbunker;
- De ontwikkeling van culturele arrangementen, waarbij bezoekers verschillende culturele hotspots gecombineerd bezoeken, wordt gestimuleerd;
- Het Fonds Cultuur & Toerisme wordt ingesteld gericht op culturele activiteiten met een bovenregionale uitstraling;
- Regionale samenwerking binnen BUCH-verband en binnen de regio Noord-Holland Noord wordt gezocht gericht op gezamenlijke profilering;
- Er wordt toegewerkt naar regionale samenwerking in het themajaar 'Ode aan het Nederlandse landschap' van 2021. Hierbij speelt het OerIJ-initiatief een belangrijke rol;
- We nemen broedplaatsen en tijdelijke atelierruimtes in overweging voor leegstaande panden in de gemeente;
- De cultuurcoach verbindt culturele initiatieven binnen en tussen de kernen Akersloot, Bakkum, Castricum, De Woude en Limmen, ook helpt de cultuurcoach initiatiefnemers in het proces naar presentatie en professionalisering.

Erfgoed en cultuur

Erfgoed en Cultuur vullen elkaar aan, maar zijn verschillende disciplines. De Erfgoednota bevat beleidslijnen gericht op behoud van erfgoed waardoor het kan worden doorgegeven naar volgende generaties. Als belangrijke speerpunten bij het behoud van erfgoed wordt in de Erfgoednota ingegaan op de Omgevingswet en de Kerkenvisie.

Het behoud van erfgoed is vervolgens een belangrijke basis voor het cultuurbeleid, want door cultuur kan het erfgoed, naast de fysieke beleefbaarheid, een nog diepere betekenis krijgen door het beleefbaar maken en verrijken van de geschiedenis van Castricum. Deze beleidsnota Cultuur met Kansen richt zich daarbij op de ondersteuning en samenwerking met de erfgoedverenigingen uit Akersloot, Castricum en Limmen en de inwoners van Castricum in het algemeen.

Fonds Cultuur & Toerisme

De Gemeente Castricum staat open voor culturele evenementen van hoge kwaliteit en met een bovenlokale uitstraling die passend zijn op het imago van de gemeente waar natuur, cultuur en landschap elkaar op een bijzondere manier ontmoeten. Het gemeentelijke Toerisme en Innovatiefonds (€ 20.000) wordt omgezet in een Fonds Cultuur & Toerisme. Het fonds bevordert culturele evenementen met een bestanddeel aan publieksrecettes en/of sponsoring, en die aantrekkingskracht uitoefenen op bezoekers en toeristen, ook en vooral buiten het hoogseizoen. Voorbeelden van bestaande evenementen van dit niveau zijn de Bloemendagen in Limmen, WoudeWoude en de tweejaarlijkse manifestatie Kunst&Koningsduin.

Twee keer per jaar kunnen projecten worden ingediend en vindt er een selectie plaats vanuit vastgestelde criteria. Hierbij wordt aangesloten bij de landelijke thema's zoals Ode aan Nederlands Landschap. Om nieuwe projecten te beoordelen wordt het Cultuurplatform om advies gevraagd. De

maximale gemeentelijke bijdrage is 25% op het tekort van uitkoopsom(men) en artistieke kosten. Het college werkt hiervoor een regeling uit en rapporteert hierover jaarlijks aan de Raad.

Ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme

De gemeente zet het beleid voort om bijdragen te leveren aan lokale culturele activiteiten via de Ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme, die gefinancierd worden uit de meeropbrengst toeristenbelasting boven het drempelbedrag dat door de Raad is vastgesteld. Hiervoor wordt binnen de Ontwikkelagenda jaarlijks € 30.000 vrijgehouden. Het budget is gericht op het verlenen van kleine subsidies aan initiatiefnemers en ideeën die opgebracht worden aan de gesprekstafel die openstaat voor toeristisch recreatieve ondernemers, cultuuractieven en het lokale vrijwilligerskader. Evenementen en initiatieven worden beoordeeld naar een subsidieplafond van € 5.000 voor een eendaags en € 10.000 voor een meerdaags evenement of project.

Wat kost dat?

Deze programmaliijn kan binnen de bestaande begroting worden gedekt. De budgettering vindt van jaar tot jaar plaats vanuit de (meer)opbrengst toeristenbelasting. De cultuurcoach wordt voornamelijk gevoed vanuit de combinatiefunctieregeling van het Rijk.

Bedragen opgenomen in de begroting

<i>Speerpunten</i>	<i>Structureel</i>
Ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme	€ 30.000
Fonds Cultuur & Toerisme	€ 20.000
Cultuurcoach	€ 35.000
<i>Totaal</i>	<i>€ 85.000</i>

Kunstbunker

5. Subsidies

5.1 Huidige situatie

Op dit moment worden de culturele subsidies op verschillende posten begroot in de programma's 1 en 2. De meeste subsidie gaat naar twee grote instellingen, te weten de bibliotheek en Toonbeeld, die beide met geld van de combinatiefunctieregeling inzetten op cultuureducatie. De combinatiefunctieregeling is ook aangewezen voor de inzet van de cultuurcoach. Daarnaast is er een relatief beperkt budget voor amateurkunstbeoefening en culturele evenementen. Tenslotte wordt vanuit het sociaal beleid geld ingezet op het Jeugdfonds sport en cultuur.

Instelling	Jaarlijkse bedragen	Totaal
Bibliotheek + combinatiefuncties	€ 795.000 + € 12.500	€ 807.500
Toonbeeld + combinatiefuncties	€ 336.000 + € 45.000	€ 381.000
Cultuurcoach	€ 35.000	€ 35.000
Amateurkunstbeoefening, evenementen, projectenfonds + cultuurprijs	€ 14.000 + € 17.500 + € 4.500 + € 3.500	€ 39.500
Jeugd cultuurfonds	€ 17.250	€ 17.250

5.2 Gewenste situatie

Er komen subsidieregelingen voor de twee programmalijnen *Cultuur voor iedereen* en *Gemeente Castricum op de kaart*.

Voor de bibliotheek en Toonbeeld wordt een eigen subsidieregeling opgesteld, gericht op de speerpunten van het Programma Publieke Bekostiging talentontwikkeling en het creëren en stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid. Een nieuwe subsidieregeling richt zich op de amateurkunstbeoefening en op lokale evenementen. Ook deze subsidieregeling beantwoordt aan maatschappelijke doelstellingen van de gemeente. Deze regelingen worden in overleg met de betrokken instellingen en verenigingen opgesteld. Hierbij wordt ingezet op heldere regelingen met duidelijke criteria. De afspraken rond het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de Cultuurprijs regio Alkmaar worden voortgezet.

Binnen de programmalijn Gemeente Castricum op de Kaart komt een nieuwe subsidieregeling voor het Fonds Cultuur & Toerisme, dat getoetst wordt door het Cultuurplatform. Daarnaast is er de Ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme, dat culturele evenementen die via het Platform Recreatie, Toerisme en Cultuur worden voorgelegd. Deze evenementen moeten gericht zijn op doelstellingen uit het gemeentelijke recreatie- en toerismebeleid.

De subsidieregelingen voor de programmalijn Cultuur voor iedereen zijn deels ondergebracht onder programma 1, omdat deze gericht zijn op de maatschappelijke doelstellingen en deels onder programma 2, een aantrekkelijke gemeente. Om het onderscheid te maken met programmalijn Gemeente Castricum op de kaart komen de subsidies voor Toonbeeld en de amateurkunstregeling op

een aparte grootboekrekening. De programmalijn Gemeente Castricum op de kaart is geheel onder gebracht onder programma 2, een aantrekkelijke gemeente.

Het Cultuurplatform is betrokken geweest bij deze opzet van de subsidies. Zij hebben advies uitgebracht over de het subsidiebeleid kunst en cultuur (bijlage 4).

Dit leidt tot het volgende overzicht:

Programmalijn Cultuur voor iedereen

Subsidierelingen	Jaarlijks	Programmabegroting
Regeling bibliotheek	€ 807.500	Programma 1 Een sociale en vitale gemeente
Jeugdfonds sport en cultuur	€ 17.500	Programma 1 Een sociale en vitale gemeente
Regeling Toonbeeld	€ 381.000	Programma 2 Een sociale en vitale gemeente grootboekrekening 6530300 Talentontwikkeling en amateurkunst
Regeling amateurkunstbeoefening en lokale evenementen	€ 36.000	Programma 2 Een sociale en vitale gemeente grootboekrekening 6530300 Talentontwikkeling en amateurkunst

Programmalijn gemeente Castricum op de kaart

Subsidierelingen	Jaarlijks	Programmabegroting
Cultuurcoach (inkoop combinatiefunctie)	€ 35.000	Programma 2 Een aantrekkelijke gemeente, grootboekrekening 6530000 cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Fonds Cultuur & Toerisme	€ 20.000	Programma 2 Een aantrekkelijke gemeente grootboekrekening 6530000 cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Ontwikkelagenda Recreatie en Toerisme	€ 30.000	Programma 2 Een aantrekkelijke gemeente grootboekrekening 6530000 cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
Cultuurprijs regio Alkmaar	€ 3.500	Programma 2 Een aantrekkelijke gemeente grootboekrekening 6530000 cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

6. Uitvoeringsagenda

Taken	Met wie?	Wanneer?
Ontwikkelen subsidieregeling Toonbeeld	Toonbeeld en Cultuurplatform	mei - september 2020
Ontwikkelen subsidieregeling Bibliotheek	Bibliotheek en Cultuurplatform	mei – september 2020
Ontwikkelen subsidieregeling Amateurkunst en evenementen	Amateurverenigingen en Cultuurplatform	mei - september 2020
Ontwikkelen subsidieregeling Fonds Cultuur en Toerisme	Platform Toerisme, recreatie en cultuur en Cultuurplatform	mei - september 2020
Ontwikkelen Actieprogramma inzet cultuur op talentontwikkeling en preventie	Adviesraad Sociaal Domein en Cultuurplatform	september - december 2020

